

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจ
ชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง
อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

The Model of Management for Community
Economic Development of Golden Banana
Farmers in Tha Yang District, Phetchaburi Province

วัชรินทร์ สว่างดี ¹	Watcharin Sahwangdee
วิภาณี เพือกบัวขาว ²	Wipavane Phuekbuakhoa
ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิน ³	Supanut Subnawin

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกร และศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกร 2) ศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกร และ 3) สร้างรูปแบบการบริหาร

¹ นักศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ติดต่อได้ที่: m.sahwangdee@gmail.com

² Student, Master of Public Administration (Public Administration), Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchaburi Rajabhat University, e-mail: m.sahwangdee@gmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ติดต่อได้ที่: kung_pbru@hotmail.com

² Assistant Professor Dr., Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchaburi Rajabhat University, e-mail: kung_pbru@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ติดต่อได้ที่: supanut.sub@mail.pbru.ac.th

³ Associate Professor Dr., Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchaburi Rajabhat University, e-mail: supanut.sub@mail.pbru.ac.th

จัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองที่ขึ้นทะเบียนกับสหกรณ์การเกษตรทำยาง จำนวน 350 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผสมวิธีด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอผลการวิจัยเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรและศักยภาพเศรษฐกิจชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.78$, $\sigma=0.22$) และ ($\mu=4.75$, $\sigma=0.27$) และ 2) ปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ ด้านการตลาด (X_8) ด้านการสั่งการ (X_3) ด้านเงินทุน (X_5) ด้านการควบคุม (X_4) และด้านการผลิต (X_7) มีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 72.80 นำมาเขียนเป็นสมการถดถอย คือ $= 0.773 + 0.325(X_8) + 0.207(X_3) + 0.144(X_5) + 0.087(X_4) + 0.071(X_7)$ และ 3) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชน คือ “MDCCP Model” ประกอบด้วย 1) การตลาดรองรับผลผลิต 2) การวางแผนผลผลิตให้สอดคล้องกับตลาด 3) จัดหาแหล่งเงินทุนภายในและภายนอกที่น่าเชื่อถือ 4) จัดเจ้าหน้าที่คอยควบคุมดูแลผลผลิต และ 5) ส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยหรือเกษตรอินทรีย์ ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ในการกำหนดนโยบายและวางแผนการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนและเครือข่ายของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารจัดการ เศรษฐกิจชุมชน เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง

Abstract

This research aims to 1) study the level of management and the community's economic potential of farmers; 2) study the management factors that affect enhancing the community's economic potential of farmers; and 3) create

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

a management model to enhance the community's economic potential of golden banana growers in Tha Yang district, Phetchaburi province. This study employed a mixed method, collecting data from 350 registered farmers and golden banana growers in Tha Yang district, Phetchaburi province. The study analyzed the data using percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. The purposive sampling method was used to conduct the qualitative study by selecting data from 12 key informants of farmers, and golden banana growers in Tha Yang district, Phetchaburi province. The data presented the information in a descriptive form.

The research results were as follows: 1) farmers practiced management and the community's economic potential at the highest possible level. The average values were 4.78 and 4.75, respectively; 2) The management factors that affected enhancing the community's economic potential were clarity of marketing (X8), directing (X3), capital (X5), controlling (X4), and production (X7), with prediction efficiency at 72.80%, written as a regression equation; 3) the regression equation can be expressed as follows: marketing supports productivity, production planning in line with the market, providing reliable internal and external funding sources, organizing staff to supervise the production, and promoting the production of safe crops or organic agriculture. Gaining new knowledge in formulating policies and planning management models is crucial for enhancing the potential of the community economy and the network of related golden banana farmers.

Keywords: Management Model, Community Economic, Golden Banana Farmers

บทนำ

เศรษฐกิจชุมชน คือ กิจกรรมเศรษฐกิจ ทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการที่คนในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมเป็นเจ้าของ ซึ่งภาคเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศไทยที่มีความสำคัญต่อการเติบโตของประเทศ และเป็นอาชีพหลักของคนไทย ด้วยสภาพดิน ฟ้า อากาศที่เอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตรจึงทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหารหลากหลายชนิด หมุนเวียนกันตามฤดูกาลตลอดทั้งปี และด้วยการที่เทคโนโลยีทางการผลิตในปัจจุบันได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้มีผลผลิตเพียงพอต่อการบริโภคทั้งภายในประเทศ และยังสามารถส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศได้อีก แม้ว่าประเทศไทยจะประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้เกิดสภาวะการว่างงาน แต่ภาคเกษตรกรรมก็ยังคงเป็นแหล่งรองรับแรงงานที่หลั่งไหลมาจากภาคอุตสาหกรรมได้ ดังนั้นหากต้องการให้เศรษฐกิจของประเทศพัฒนาจึงควรเริ่มพัฒนาด้านการเกษตร โดยเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีและปัจจัยการผลิตให้ทันสมัยและเหมาะสม รวมไปถึงการพัฒนาองค์กรภาคการเกษตรให้มีศักยภาพ ทัดเทียมนานาชาติ อันจะเป็นการเพิ่มความสามารถในการส่งออกและกระตุ้นเศรษฐกิจของไทยให้เติบโตขึ้นได้อีกด้วย (ฉัฐฐา ประสงค์สุข, 2556: 1)

ประเทศไทยมีการเพาะปลูกผลไม้มากมายหลายชนิด ผลผลิตออกสู่ตลาดตลอดปี สลับกันไปตามฤดูกาล ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกไม้ผล 57 ชนิด ประมาณ 7.3 ล้านไร่ ผลผลิตปีละประมาณ 11.25 ล้านตัน เกษตรกรมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตและจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งสิ้น 916 กลุ่ม และมีสหกรณ์การเกษตรด้านไม้ผลและไม้ยืนต้น จำนวน 28 แห่ง โดยในปี 2563 ผลไม้ที่มีพื้นที่ปลูกและผลผลิตมากที่สุด คือ ลำไย โดยมีพื้นที่ปลูก 1.73 ล้านไร่ ผลผลิต 1.18 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ ทุเรียน มะม่วง มังคุด กล้วยน้ำว่า ตามลำดับ ส่วนการส่งออกผลไม้และผลิตภัณฑ์แปรรูป ทำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นมูลค่ารวมทั้งสิ้น 141,136 ล้านบาท (ศูนย์วัฒนธรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว, 2562: 6) กล้วยถือเป็นพืชเศรษฐกิจของไทยอีกชนิดหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นกล้วยไข่ กล้วยน้ำว่า กล้วยแปรรูป รวมไปถึงกล้วยหอมทอง มีศักยภาพในการส่งออกโดยเฉพาะตลาดญี่ปุ่นที่มีความต้องการสูง ด้วยคุณลักษณะของกล้วยหอมทองพันธุ์แท้ที่มีน้ำหนักรวมและลักษณะของกล้วยแต่ละลูกที่เรียงตัวกันอยู่ในหีวย่างสวยงาม สีสวย รสชาติดี มีกลิ่นหอม นำรับประทาน อีกทั้งผลผลิต

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ของไทยมีความปลอดภัยไร้สารเคมี และสารพิษตกค้างปนเปื้อน ทำให้กล้วยหอมทองของไทยได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคในตลาดญี่ปุ่นและมีการส่งออกกล้วยกับคู่ค้าอย่างประเทศญี่ปุ่นมากกว่าสิบปี ซึ่งแหล่งที่มีพื้นที่ปลูกกล้วยหอมทองเพื่อการส่งออกมากที่สุดในประเทศไทยอยู่ที่จังหวัดชุมพรและจังหวัดเพชรบุรี (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์, 2561: 6-7)

จังหวัดเพชรบุรี มีเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองเป็นจำนวน 1,881 ครัวเรือน โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอท่ายาง และอำเภอบ้านลาด ซึ่งทั้งจังหวัดมีพื้นที่ปลูกกล้วยหอมทองจำนวน 9,766 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 6,939 ไร่ ได้ผลผลิตกล้วยหอมทอง จำนวน 17,900 ตันต่อปี (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี, 2565: 3) เนื่องจากจังหวัดเพชรบุรีมีความได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์ทำให้กล้วยมีกลิ่นหอม รสชาติหวาน มีเนื้อละเอียดกว่าที่อื่น เพราะมีกรรมวิธีการปลูกที่แตกต่างโดยใช้หน่อพันธุ์แท้เท่านั้น นอกจากนี้ดินในการเพาะปลูกยังเป็นดินที่มีแร่ธาตุดีและมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ จึงทำให้กล้วยหอมทองเจริญเติบโตได้ดี อีกทั้งรัฐบาลยังเข้ามาสนับสนุนในการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรโดยการร่วมมือกับกลุ่มสหกรณ์การเกษตรในประเทศญี่ปุ่นเพื่อการส่งออกกล้วย ภายใต้กรอบบันทึกความร่วมมือและความเข้าใจกันระหว่างองค์กรหรือ MOU โดยมีสหกรณ์การเกษตรภายในจังหวัดเพชรบุรีได้แก่ สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด สหกรณ์การเกษตรท่ายาง ทั้งนี้มีสหกรณ์การเกษตรละแม (สหกรณ์การเกษตร หุ่นขาววัด) จังหวัดชุมพรเป็นตัวกลางรับกล้วยหอมจากเกษตรกรทั้งในจังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดชุมพร และจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อส่งออกไปประเทศญี่ปุ่น (ศูนย์วัฒนธรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว, 2562: 7)

การบริหารจัดการในปัจจุบันจะต้องดำเนินการตามที่สหกรณ์ผู้บริโภค โตโต้ ประเทศญี่ปุ่นได้กำหนดเงื่อนไขในการผลิตกล้วยหอมทองคือ จะต้องเป็นการผลิตที่ไม่ใส่ปุ๋ยเคมี และไม่ฉีดพ่นสารเคมีโดยเด็ดขาด ซึ่งจะทำให้ได้กล้วยที่ปราศจากสารมีพิษขนาดของผลผลิตกล้วยหอมทอง จะต้องมีขนาดลูกละไม่ต่ำกว่า 100 กรัม สีผิวของกล้วยไม่ดำ เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของผู้บริโภคประเทศญี่ปุ่น จะต้องไม่สุกก่อนที่ส่งไปถึงประเทศญี่ปุ่น ถ้ากล้วยสุกจะถูก ห้ามนำเข้าและต้องนำไปทิ้ง ซึ่งเป็นมาตรการในการป้องกันศัตรูพืชของประเทศญี่ปุ่น ความแก่ของกล้วยอยู่ที่ประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ต้องปราศจากศัตรูพืชหรือโรคแมลง ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ด่านกักกันพืชของประเทศญี่ปุ่น

ตรวจพบแม้เพียงกล่องเดียวก็ต้องรวมวันฆ่าเชื้อทั้งหมด ซึ่งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อการรวมวัน โดยจ่ายฝ่ายละครึ่งของค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ศูนย์วัฒนธรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว, 2562: 7)

สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด เป็นสหกรณ์ต้นแบบในเรื่องการบริหารจัดการการผลิตตามมาตรฐานและมีการส่งออกกล้วยหอมทองไปยังประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 การส่งออกภายในประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2559: 3) จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองประสบปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนการผลิตไม่สอดคล้องกับแผนการสั่งซื้อ การขนส่งผลผลิตจากไร่สมาชิกเป็นไปด้วยความยากลำบาก ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูง มีต้นทุนค่าใช้จ่ายสูงสำหรับการขนส่ง การบรรจุหีบห่อ การรักษาผลผลิต ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน บุคลากรขาดความชำนาญ และปัญหาการจำหน่ายกล้วยไม่คุ้มกับค่าใช้จ่าย ราคาตกต่ำ ทำให้ต้นทุนในการดำเนินธุรกิจส่งออกสูงขึ้น (สหกรณ์การเกษตรท่ายาง, 2564: 1-2) จากปัญหาดังกล่าวทำให้เกษตรกรมีรายได้ลดลง มีรายจ่ายเพิ่มสูงขึ้น ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งจะเห็นได้จากการรอรับสิทธิทางการเงินต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี อีกทั้งกลุ่มเกษตรกรจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เนื่องจากผลผลิตกล้วยหอมทองของอำเภอท่ายางได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็วและเป็นพืชหลักที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ หากกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองมีความมั่นคงและเข้มแข็ง ก็จะส่งผลให้เกิดความยั่งยืนของสังคมเกษตรกรการปลูกกล้วยหอมทองและเศรษฐกิจของอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรีโดยรวมด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อให้ทราบถึงการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง ศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกร ปัจจัยที่สามารถยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชน รวมถึงปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกร เพื่อนำไปสู่การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

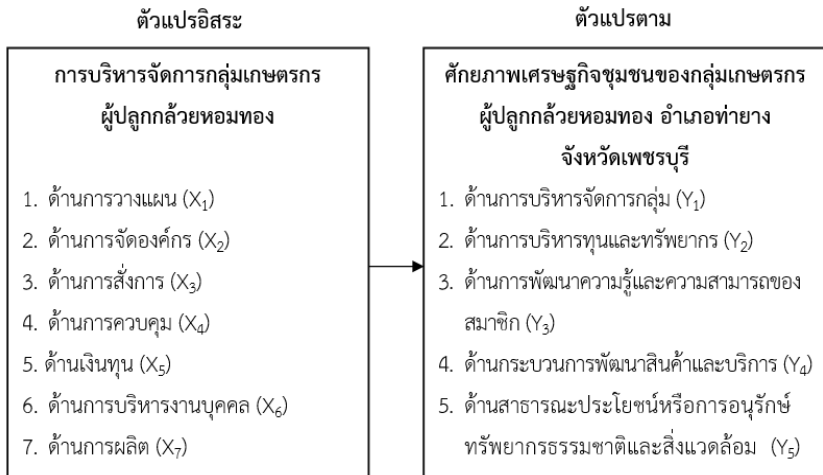
รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรและศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรีครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม การเรียนรู้แบบนิรนัย หรือ “Deductive Method” จากแนวความคิดการบริหารจัดการของ เฮนรี ฟาโยล (Henry Fayol, 1949: 2-13 อ้างถึงใน รุ่งสรรค์ อินทน์จันทน์ และ พงษ์ศักดิ์ ชิมมอนต์ส, 2560: 14-15) ลูเธอร์ กุลิค (Gulick and Urwick, 1973: 18-19 อ้างถึงใน รุ่งสรรค์ อินทน์จันทน์ และ พงษ์ศักดิ์ ชิมมอนต์ส, 2560: 16-18) ดร็กเกอร์ (Drucker, 1954: 13 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2556: 70-75) บาร์โธเล และ มาร์ติน (Bartol and Martin, 1997: 7 อ้างถึงใน บัญชา อินทะกุล, 2560: 9-11) พสุ สัตถาภรณ์ (2533: 167 อ้างถึงใน วัชร ปลอดใหม่, 2560: 25-26) ฤชณะ มาเทียน และจเรย์ สนประเทศ (2542 อ้างถึงใน วัชร ปลอดใหม่, 2560: 23-25) โอภาวดี เข้มทอง และคณะ (2546 อ้างถึงใน จุฬารัตน์ บุชบงษ์, 2555: 13-14) ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543 อ้างถึงใน ขยกร แสงกล้า, 2557: 11-12) ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2554: 9-10) ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2557: 5) ญัฏฐนันท์ วรรณศิริ และ ส่งเสริม หอมกลิ่น (2558: 5-53) ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์ (2558: 82-83) ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และ ศุภร เสรีรัตน์ (2560: 26-27) นำมาวิเคราะห์เป็นตัวแปรอิสระในการวิจัย และศึกษาแนวคิดศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนโดยนำหลักเกณฑ์การพิจารณาความเข้มแข็งหรือศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2564: 13-18) มากำหนดเป็นตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ และสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1: กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ระหว่างระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่ปลูกกล้วยหอมทองที่มีรายชื่อในอำเภอท่าทางที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้กับสหกรณ์การเกษตรท่าทาง จำกัด จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 350 คน (สหกรณ์การเกษตรท่าทาง, 2564: 3) ซึ่งผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมด 350 คน ในการวิจัยครั้งนี้

1.2 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ (Checking) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อปี

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์กร 3) ด้านการสั่งการ 4) ด้านการควบคุม 5) ด้านเงินทุน 6) ด้านการบริหารงานบุคคล 7) ด้านการผลิต และ 8) ด้านการตลาด

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม 2) ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร 3) ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก 4) ด้านกระบวนการ พัฒนาสินค้าและบริการ และ 5) ด้านสาธารณะประโยชน์หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ลักษณะแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ทำการตรวจสอบคุณภาพของเนื้อหาด้วยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำไปหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach, 1970: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.981

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลติดต่อประสานงานกับผู้บริหารสหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด จังหวัดเพชรบุรี เมื่อได้รับความยินยอม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามลงพื้นที่เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับเกษตรกรพร้อมรับคืนด้วยตนเอง จากนั้นนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล นำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS โดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยไว้ดังนี้ (Best, 1981 : 184)

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 12 คน ประกอบด้วย เกษตรอำเภอท่ายาง จำนวน 1 คน ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน ประธานกรรมการสหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด จำนวน 1 คน รองประธานสหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด จำนวน 1 คน คณะกรรมการสหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด จำนวน 3 คน และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด จำนวน 2 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ และตอนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์จำนวน 12 คน

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยทำการตรวจสอบข้อมูลแบบ “Triangulation” หรือที่ Denzin (1978: 390 อ้างถึงใน ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิณ, 2554: 78-79) เรียกว่า “การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า” ซึ่งเป็นการใช้กระบวนการวิธีที่หลากหลาย โดยพิจารณาความสอดคล้อง และความแตกต่างของข้อมูลที่ได้จากการจัดระเบียบข้อมูล แล้วมาหาข้อสรุป และตีความในรูปแบบการพรรณนาตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง แล้วนำมาสร้างเป็นรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิจัย

การศึกษานี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ระดับการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรและศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามจากเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง จำนวน 350 คน นำเสนอ ดังนี้

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

1.1 ระดับการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง

การวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง วิเคราะห์ด้วยสถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1: ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ภาพรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
1. ด้านการวางแผน	4.90	0.25	มากที่สุด	1
2. ด้านการจัดองค์กร	4.79	0.27	มากที่สุด	4
3. ด้านการสั่งการ	4.81	0.29	มากที่สุด	2
4. ด้านการควบคุม	4.80	0.28	มากที่สุด	3
5. ด้านเงินทุน	4.72	0.35	มากที่สุด	8
6. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.73	0.32	มากที่สุด	7
7. ด้านการผลิต	4.76	0.31	มากที่สุด	6
8. ด้านการตลาด	4.77	0.33	มากที่สุด	5
ค่าเฉลี่ยรวม	4.78	0.22	มากที่สุด	

ตารางที่ 1 พบว่า การบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78$, $\sigma = 0.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านการวางแผน มีค่ามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการสั่งการ ด้านการควบคุม ด้านการจัดองค์กร ด้านการตลาด ด้านการผลิต ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านเงินทุน ตามลำดับ

1.2 ระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง

การวิเคราะห์ระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง วิเคราะห์ด้วยสถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2: ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกร ผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ภาพรวมและรายด้าน

ศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกร ผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี	μ	σ	ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับที่
1. ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	4.76	0.30	มากที่สุด	3
2. ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร	4.78	0.31	มากที่สุด	1
3. ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของ สมาชิก	4.70	0.32	มากที่สุด	5
4. ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ	4.77	0.30	มากที่สุด	2
5. ด้านสาธารณะประโยชน์หรือการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.76	0.33	มากที่สุด	4
ค่าเฉลี่ยรวม	4.75	0.27	มากที่สุด	

ตารางที่ 2 พบว่า ศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$, $\sigma = 0.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านการบริหารทุนและทรัพยากร มีค่ามีสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านสาธารณะประโยชน์หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิกตามลำดับ

2. ปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามจากเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง จำนวน 350 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการหาค่าการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน นำเสนอผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 3 ดังนี้

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของ
กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 3: คำนวณน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการยกระดับ
ศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัด
เพชรบุรี

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้า สมการตามลำดับความสำคัญ	B	S.E.	β	t	Sig
ด้านการตลาด (X_8)	0.325	0.041	0.401	7.867	0.000**
ด้านการสั่งการ (X_3)	0.207	0.042	0.227	4.951	0.000**
ด้านเงินทุน (X_5)	0.144	0.034	0.188	4.293	0.000**
ด้านการควบคุม (X_4)	0.087	0.032	0.092	2.727	0.007**
ด้านการผลิต (X_7)	0.071	0.033	0.083	2.133	0.034*
ค่าคงที่ = 0.773, R = 0.853, R ² = 0.728, Adj R ² = 0.724, Std.error = 0.1435					

ตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการยกระดับศักยภาพ
เศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง ได้แก่ ด้านการตลาด (X_8)
ด้านการสั่งการ (X_3) ด้านเงินทุน (X_5) ด้านการควบคุม (X_4) และด้านการผลิต (X_7)
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.853 ประสิทธิภาพในการทำนาย ร้อยละ 72.80
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว ร้อยละ 72.40 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
ในการทำนาย ร้อยละ 14.35 โดยสามารถสร้างสมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบ ดังนี้
สมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_t = 0.773 + 0.325(X_8) + 0.207(X_3) + 0.144(X_5) + 0.087(X_4) + 0.071(X_7)$$

3. รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของ
กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เก็บข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์
จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัด
เพชรบุรี จำนวน 12 คน ผลการสัมภาษณ์สรุปแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4: ประเด็นการสรุปผลการศึกษาและข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประเด็น	สรุปผลการศึกษา	ข้อค้นพบ
1. ด้านการตลาด	- สหกรณ์การเกษตรมีตลาดรองรับผลผลิต ได้แก่ โรงแรม ร้านอาหาร ซูเปอร์มาร์เก็ต ห้างสรรพสินค้า ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี เป็นต้น - สหกรณ์ควรเพิ่มมาตรการหรือกระบวนการแปรรูปกล้วยหอมทองที่ตกเกรดเพื่อให้มีรายได้เข้าสหกรณ์ ตลอดจนจัดสรรผู้มีความรู้ด้านการตลาดให้เข้าถึงสมาชิกในสหกรณ์มากขึ้น - สหกรณ์การเกษตรควรมีการทำสัญญา MOU กับคู่ค้า วิเคราะห์ตลาดเพื่อนำมาทำแผนธุรกิจ ตลอดจนมีการส่งเสริมการตลาดในด้านการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ	- ใช้หลักการตลาดนำการผลิต จับคู่ตลาดกับเกษตรกรมุ่งให้มีตลาดรองรับผลผลิต และหาตลาดภายในประเทศเพิ่มเติม เพื่อขยาย กำลังการผลิตในอนาคต
2. ด้านการสั่งการ	- มีการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องคอยติดตาม สอนงาน ให้คำปรึกษา วางแผนงาน วิธีการดำเนินงาน เพื่อให้ดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ - มีการกระจายงานไปสู่ธุรกิจของสหกรณ์ทุก ๆ ธุรกิจ มีการสั่งการวางแผนบุคลากร ลงพื้นที่ ตรวจสอบแปลง ดูปริมาณการผลิต การเก็บเกี่ยวการรวบรวม การบรรจุภัณฑ์ รวมถึงการขนส่ง	- วางแผนร่วมกับเกษตรกรเพื่อให้ผลผลิตสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยมีเจ้าหน้าที่คอยควบคุมดูแลผลผลิตอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของ
กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ประเด็น	สรุปผลการศึกษา	ข้อค้นพบ
	- มีการวางแผน กำหนดการปลูกแต่ละเดือน เพื่อให้มีผลผลิตต่อเนื่องทั้งปี โดยมีประธานกลุ่มและเกษตรกร ปรึกษาหารือร่วมกันถึงช่วงการปลูกของแต่ละคน โดยคำนึงถึงพื้นที่ ฤดูกาล และปัจจัยต่าง ๆ เพื่อให้ผลผลิตเป็นไปตามแผนการตลาด - ให้ความเคารพ และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาระดับสูง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน คอยช่วยเหลือกันไม่ผลักดันภาระไปให้ผู้ใดผู้หนึ่ง	
3. ด้านเงินทุน	- จัดหาแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมจากการระดมทุนจากสมาชิกเพิ่มเติม การสร้างเครือข่ายสมาชิก หรือหาแหล่งเงินทุนภายนอกจากแหล่งที่มั่นคงและเชื่อถือได้ - แหล่งเงินทุนที่สำคัญได้แก่ รายได้ของสหกรณ์ เงินฝากของสมาชิก การรวมหุ้น และเงินทุนที่ได้มาจากแหล่งเงินทุนภายนอก ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ เงินทุนสนับสนุนจากสหกรณ์จังหวัด และสหกรณ์เครดิตยูเนียน	- จัดหาแหล่งเงินทุนในรูปแบบการถือหุ้น การฝากออมของสมาชิกภายในกลุ่ม สร้างเครือข่ายสมาชิก และแหล่งเงินทุนภายนอก เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก

ประเด็น	สรุปผลการศึกษา	ข้อค้นพบ
	- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ปล่อยสินเชื่อให้แก่สมาชิกเพื่อเป็นทุนและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีผลผลิตส่งออกอย่างต่อเนื่อง	
4. ด้านการควบคุม	- มีการควบคุม กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานให้ดำเนินงานตามเป้าหมายและขอบเขตที่กำหนดไว้ - มีการแบ่งหน้าที่และงานอย่างชัดเจน และทุกคนสามารถทำงานแทนกันได้ - การรับสมัครสมาชิกที่ต้องการเข้าร่วมโครงการปลูกกล้วยนั้น สหกรณ์จะมีการควบคุมโดยคำนึงถึงแผนการผลิตที่วางไว้ล่วงหน้าตลอดทั้งปี - จัดอบรมสมาชิกก่อนที่จะให้ลงมือปลูกกล้วยหอมทอง เพื่อให้สมาชิกปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของสหกรณ์ อาทิ อบรมการไม่ใช้สารเคมี ในการปลูกกล้วยหอมทอง ค้นหาความถนัดของสมาชิกแต่ละคน ตลอดจนให้สมาชิกสร้างผลผลิตปลอดสารพิษ เพื่อให้กล้วยหอมทองได้มาตรฐาน	- จัดเจ้าหน้าที่จากสหกรณ์การเกษตรคอยตรวจสอบแปลงปลูก ดูแลให้คำแนะนำกับเกษตรกรในทุกขั้นตอน เพื่อควบคุมผลผลิตให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของ
กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ประเด็น	สรุปผลการศึกษา	ข้อค้นพบ
	- มีเจ้าหน้าที่จากสหกรณ์การเกษตรมาตรวจสอบแปลงปลูกดูแล ให้คำแนะนำกับเกษตรกรในทุกขั้นตอนการเพาะปลูก รวมถึงการเก็บผลผลิต เจ้าหน้าที่จะเลือกแปลงปลูกของเกษตรกรว่าแปลงใดระยะเวลาเหมาะสมที่จะเก็บผลผลิต - เจ้าหน้าที่จะเข้าไปดำเนินการเก็บผลผลิต คลุมเครือกล้วยหอมทองที่ติดด้วยแผ่นพลาสติกกันกระแทกฟิลิฟิลในการเก็บเกี่ยวเพื่อไม่ให้กล้วยหอมทองมีรอยขีด	
5. ด้านการผลิต	- ส่งเสริมเกษตรกรผลิตพืชปลอดภัย หรือเกษตรอินทรีย์ โดยมีการวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ยเคมีที่ได้มาตรฐานและเหมาะสมกับพืช การเฝ้าระวังโรค และการป้องกัน กำจัด สนับสนุนเกษตรกรใช้สารชีวภัณฑ์ - มีการควบคุมตั้งแต่แปลงเกษตรกร บังคับการผลิต การคัดบรรจุเพื่อการส่งออกให้เป็นไปตามมาตรฐาน การรับรองแปลงเกษตรกร GAP และการรับรองโรงงานผลิตสินค้าพืช GMP/HACCP	- ส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัย หรือเกษตรอินทรีย์ โดยมีเจ้าหน้าที่คอยควบคุมการผลิตจนเก็บเกี่ยว เพื่อให้ผลผลิตเป็นไปตามมาตรฐาน และติดบาร์โค้ดที่บรรจุภัณฑ์ เพื่อให้สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของผลผลิตได้

ประเด็น	สรุปผลการศึกษา	ข้อค้นพบ
	- ส่งเสริมให้ความรู้แก่เกษตรกร และรวมกลุ่มกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตั้งแต่การเตรียมพันธุ์หรือวิธีการ คัดเลือกเพื่อให้ได้พันธุ์ที่ดี การเตรียมดิน การเลือกใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ให้เหมาะสม วิธีการปลูกที่ถูกต้อง การให้น้ำ ให้อปุ๋ยที่ ถูกวิธี การดูแลรักษาอย่างถูกวิธี และการป้องกันและกำจัดโรค - มีการติดบาร์โค้ดที่บรรจุภัณฑ์ ของกล้วยหอมทองแต่ละลูก และ ติดข้างกล่องบรรจุกล้วยหอมทอง เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า และช่วยให้ผู้ซื้อสามารถตรวจสอบ แหล่งที่มาได้	

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 12 คน นำมาสรุปเป็นรูปแบบ “MDCCP Model” แสดงรายละเอียดดังภาพที่ 2

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของ
กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ภาพที่ 2: MDCCP Model

ที่มา: วชิรินทร์ สว่างดี (2566: 130)

ภาพที่ 2 รูปแบบ “MDCCP Model” แสดงรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1. **ด้านการตลาด (Marketing: M)** ใช้หลักการตลาดนำการผลิต จับคู่ตลาดกับเกษตรกรมุ่งให้มีตลาดรองรับผลผลิต และหาตลาดภายในประเทศเพิ่มเติม เพื่อขยายกำลังการผลิตในอนาคต ตั้งคำถามสำคัญของผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลไว้ว่า “สำหรับการตลาดของสินค้าเกษตรกรกล้วยหอมทองจะมีตลาดรองรับผลผลิตของเกษตรกรอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นสหกรณ์การเกษตรท่ายางบริษัทเอกชน พ่อค้าขายส่ง-ขายปลีกรายย่อยหรือเกษตรกร

จำหน่ายเอง ซึ่งแนวทางการพัฒนาการตลาดจะใช้หลักการตลาดนำการผลิต จับคู่ตลาดกับเกษตรกรมุ่งให้มีตลาดรองรับผลผลิต และหาตลาดภายในประเทศเพิ่มเติมเพื่อขยายการผลิตในอนาคต”

2. ด้านการสั่งการ (Directing: D) วางแผนผลผลิตสอดคล้องกับความต้องการของตลาด มอบหมายเจ้าหน้าที่คอยควบคุม ดูแลผลผลิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผลผลิตเป็นไปตามแผน ตรงตามความต้องการของตลาด และได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลไว้ว่า “สหกรณ์การเกษตรมีแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนโดยการวางแผนโครงการร่วมกับเกษตรกร วางแผนการผลิตรวมกันกับการตลาด เพื่อให้สมาชิกมีผลตอบแทนที่คุ้มค่า”

3. ด้านเงินทุน (Capital: C) จัดหาแหล่งเงินทุนภายในและภายนอก กำหนดแนวทางการบริหารเงินโดยการจัดหาแหล่งเงินทุนในรูปแบบการถือหุ้น การฝากออมของสมาชิกภายในกลุ่ม สร้างเครือข่ายสมาชิก และแหล่งเงินทุนภายนอกที่เชื่อถือได้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลไว้ว่า “แหล่งเงินทุนที่สำคัญของสหกรณ์คือ จากการฝากเงินของสมาชิกสหกรณ์ จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และจากสหกรณ์เครดิตยูเนียน ทั้งนี้เพื่อเป็นการยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนสหกรณ์มีการจัดหาแหล่งเงินทุนสำรองไว้ให้สมาชิกเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิกอีกด้วย”

4. ด้านการควบคุม (Controlling: C) จัดเจ้าหน้าที่จากสหกรณ์การเกษตรคอยควบคุมดูแล ตรวจสอบแปลงปลูก ให้คำแนะนำกับเกษตรกรในทุกขั้นตอนการเพาะปลูก และการดูแลรักษา เพื่อควบคุมผลผลิตให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลไว้ว่า “ในด้านการควบคุมแบ่งออกเป็นฝ่าย ๆ ตามธุรกิจ อาทิ สินเชื่อ มีหัวหน้าฝ่ายควบคุมเจ้าหน้าที่ไล่ตามลำดับ มีการแบ่งหน้าที่และงานอย่างชัดเจน และทุกคนสามารถทำงานแทนกันได้ ในส่วนของการรับสมัครสมาชิกที่ต้องการเข้าร่วมโครงการปลูกกล้วยนั้นสหกรณ์จะมีการควบคุมโดยคำนึงถึงแผนการผลิตที่วางไว้ล่วงหน้าตลอดทั้งปี เพราะการรับสมัครเพิ่ม มีแปลงปลูกเพิ่มขึ้นนั้นหมายถึงผลผลิตที่เพิ่มขึ้นตามมีย่อมส่งผลต่อผลผลิตที่จะส่งออกตามที่คาดไว้ รวมถึงมาตรฐานการเพาะปลูกอีกด้วย”

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

5. **ด้านการผลิต (Production: P)** ส่งเสริมเกษตรกรการผลิตพืชปลอดภัย หรือ เกษตรอินทรีย์ โดยมีเจ้าหน้าที่คอยควบคุมการผลิตตั้งแต่แปลงเกษตรกรจนเก็บเกี่ยว เพื่อให้ผลผลิตเป็นไปตามมาตรฐาน และติดบาร์โค้ดที่บรรจุภัณฑ์ เพื่อให้สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของผลผลิตได้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลไว้ว่า “สหกรณ์ การเกษตรท่ายางเป็นผู้รวบรวมกล้วยหอมทองให้กับสมาชิกและทำการผลิตแพ็คเกจบรรจุ ภัณฑ์ให้กับลูกค้า ทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีการติดบาร์โค้ดที่บรรจุภัณฑ์ของ กล้วยหอมทองแต่ละลูก และติดข้างกล่องบรรจุกล้วยหอมทองเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่า ให้กับสินค้า และช่วยให้ผู้ซื้อสามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของกล้วยหอมทองได้มาจากสวน ของสมาชิกคนใดของสหกรณ์ เพื่อในกรณีที่เกิดปัญหาจะได้มีการตรวจสอบตามขั้นตอน ได้อย่างถูกต้อง และช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค โดยการผลิตจะเป็นไปตาม มาตรฐานการผลิตของโรงงาน กล้วยหอมทองจะมีมาตรฐาน GAP ส่วนโรงงานจะมี มาตรฐาน GMP, HACCP, อย. OTOP เป็นต้น”

อภิปรายผลการวิจัย

การบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรและศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่ม เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็น เพราะการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ร่วมมือ กับกลุ่มสหกรณ์การเกษตรในประเทศญี่ปุ่นเพื่อการส่งออกกล้วยหอมทอง ภายใต้กรอบ บันทึบความร่วมมือและความเข้าใจกันระหว่างองค์กร โดยมีสหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ มีการเรียนรู้และการจัดการร่วมกัน เพื่อดำเนินการในกิจกรรมการผลิต การแปรรูป การค้า และการบริการที่มุ่งพัฒนา เศรษฐกิจของชุมชนได้อย่างสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อมของชุมชน อันจะนำไปสู่ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้อง กับแนวคิดของ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2564: 46-47) กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพของเศรษฐกิจชุมชนพิจารณาจากความเข้มแข็งหรือศักยภาพของ กลุ่มเกษตรกร 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม 2) ด้านการบริหารทุนและ ทรัพยากร 3) ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก 4) ด้านกระบวนการ พัฒนาสินค้าและ 5) บริการ และด้านสาธารณประโยชน์หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะของสมาชิกให้เป็นผู้ประกอบการในด้านการเกษตรโดยส่งเสริมให้จัดทำแผนการผลิตรายบุคคลในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มและทราบรายละเอียดของการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการดำเนินงานร่วมกัน รวมไปถึงให้เกิดการสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค ประเทศ และระหว่างประเทศ เพื่อให้เห็นผลสำเร็จจากการปฏิบัติจริง และนำมาประยุกต์ใช้กับกิจการ จนสามารถพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้มีความพร้อมในการเป็นจุดเรียนรู้ต้นแบบด้านการบริหารจัดการกลุ่มให้กับชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของภสสร สิทธิจันดา (2556: 101) ศึกษาเรื่องการทำงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทรงธรรม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทรงธรรม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการพัฒนาเงินทุนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการจัดทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชน ด้านการพัฒนาการผลิต ด้านการพัฒนาการบริหารและการจัดการ ด้านการพัฒนาการตลาด ตามลำดับ

ปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง ได้แก่ ด้านการตลาด ด้านการสั่งการ ด้านเงินทุน ด้านการควบคุม และด้านการผลิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรจำเป็นต้องศึกษาควบคู่ไปกับกระบวนการบริหารจัดการ เพราะองค์กรที่มีความเข้มแข็งหรือดำรงอยู่ได้จะต้องมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา มีการปรับเปลี่ยนยืดหยุ่นการทำงานได้ และเมื่อกลุ่มมีการดำเนินกิจกรรมมาในระยะเวลาหนึ่งกลุ่มจะมีการขยายกิจกรรม ตลอดจนการเพิ่มวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตามการจัดการที่ดีจะสามารถนำกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ และนำไปสู่เป้าหมายที่องค์กรได้วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลจะต้องอาศัยองค์ประกอบของกลุ่มร่วมด้วย โดยเฉพาะความสามัคคีและการมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุ ปัญญาณรงค์ และสถาพร วิชัยรัมย์ (2562: 265) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการนํานโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนไปปฏิบัติที่เทศบาลตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนํานโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนไปปฏิบัติ ได้แก่ ปัจจัยด้านการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับ

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

งานวิจัยของ วสนันท์ ศิริเลิศสกุล (2556: 86-87) ศึกษาเรื่องศักยภาพการจัดการที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรชาวนาในเขตอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพการจัดการที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของเกษตรกรชาวนามากที่สุดคือ ด้านการรักษามาตรฐานการผลิต รองลงมาคือ ด้านการตลาด และด้านการบริหารด้านการเงิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของจินดารัตน์ ชูคง (2563: 92-93) ศึกษาเรื่องปัจจัยสู่ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะเล ตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะเล เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านการเงินหรือเงินทุน ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านบริหารและจัดการกลุ่ม

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกร ผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

- 1 ด้านการตลาด ใช้หลักการตลาดนำการผลิตจับคู่ตลาดกับเกษตรกรมุ่งให้มีตลาดรองรับผลผลิต และหาตลาดภายในประเทศเพิ่มเติม เพื่อขยายกำลังการผลิตในอนาคต ดังที่ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และ ศุภร เสรีรัตน์ (2560: 26-27) กล่าวว่า แนวทางการศึกษาโครงสร้างพื้นฐานของระบบการดำเนินงานของธุรกิจ กระบวนการเริ่มตั้งแต่การศึกษาปัจจัยนำเข้า ผ่านกระบวนการแปรสภาพไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพ โดยมีกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญที่เรียกว่าการจัดการการตลาด เป็นระบบการดำเนินงานกิจการต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกและก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน เคลื่อนย้าย สินค้าและบริการโดยมุ่งตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้เกิดความพอใจสูงสุด สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลไว้ว่า “สำหรับการตลาดของสินค้าเกษตรกรกล้วยหอมทองจะมีตลาดรองรับผลผลิตของเกษตรกรอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นสหกรณ์การเกษตรท่ายางบริษัทเอกชน พ่อค้าขายส่ง-ขายปลีกรายย่อยหรือเกษตรกรจำหน่ายเอง ซึ่งแนวทางการพัฒนาการตลาดจะใช้หลักการตลาดนำการผลิต จับคู่ตลาดกับเกษตรกรมุ่งให้มีตลาดรองรับผลผลิต และหาตลาดภายในประเทศเพิ่มเติมเพื่อขยายการผลิตในอนาคต” สอดคล้องกับแนวคิดของณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2557: 5) ได้กล่าวถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จและล้มเหลวของธุรกิจชุมชนด้านการตลาดว่า ต้องรู้ความต้องการของตลาด และรู้ว่าจะนำสินค้าไปขายที่ใด อย่างไร และสอดคล้องกับงานวิจัยของเจนจิรา วงศ์วรรณ และคณะ (2560: 302) ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การตลาดเพื่อพัฒนา การส่งออก

สินค้าชุมชน ประเภทกล้วยหอมทองของสหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า สหกรณ์การเกษตรท่ายางได้นำกลยุทธ์การตลาดมาปรับใช้ในการดำเนินงานเพื่อการส่งออกกล้วยหอมทองไปยังประเทศญี่ปุ่น และยังรักษาคุณภาพของกล้วยหอมทองให้เหมาะสมกับราคา อีกทั้งมีช่องทางในการจัดจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. ด้านการสั่งการ วางแผนโครงการให้ผลผลิตสอดคล้องกับความต้องการของตลาด มอบหมายเจ้าหน้าที่คอยควบคุม ดูแลผลผลิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผลผลิตเป็นไปตามแผน ตรงตามความต้องการของตลาด และได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า สอดคล้องกับแนวคิดของ ญูฐนันท์ วรณศิริ และ ส่งเสริม หอมกลิ่น (2558: 5-53) กล่าวว่า การนำหรือการสั่งการ (Leading/Directing) เป็นการใช้อิทธิพลเพื่อจูงใจพนักงานให้ปฏิบัติงานและนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ระบุไว้ หรือเป็นกระบวนการจัดการให้สมาชิกในองค์การทำงานร่วมกันได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ การนำหรือการสั่งการจึงต้องใช้ความสามารถหลายเรื่องควบคู่กันไป อาทิ ภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหาร การจูงใจ การติดต่อสื่อสารในองค์การ และการทำงานเป็นทีม เป็นต้น สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลไว้ว่า “รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองควรมีการสร้างกลุ่มเพื่อให้มีสมาชิกที่แข็งแกร่ง แข็งแรง แข็งเลือกตัวแทนเพื่อให้เป็นผู้นำสั่งการ วางแผนการดำเนินงาน และสื่อสารให้สมาชิกในกลุ่มได้รับข่าวสารและนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง” และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิศรดา คลังนุ้ม (2562: 73) ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักและผลไม้ปลอดสารพิษดอกบัว ตำบลบ้านตุน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า มีวางแผนการบริหารจัดการกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำวางแผน ด้านการจัดองค์กร มีคณะกรรมการดำเนินงานชัดเจน

3. ด้านเงินทุน กำหนดแนวทางการบริหารเงิน โดยการจัดหาแหล่งเงินทุนในรูปแบบการถือหุ้น การฝากออมของสมาชิกภายในกลุ่ม สร้างเครือข่ายสมาชิก และแหล่งเงินทุนภายนอกที่เชื่อถือได้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลไว้ว่า “สหกรณ์การเกษตรท่ายางดำเนินธุรกิจแบบเอนกประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีการวางแผนการจัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่สมาชิก

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ แหล่งเงินทุนที่สำคัญได้แก่ ทุนของสหกรณ์เองที่จัดหา
มาจากแหล่งเงินทุนภายในของสหกรณ์ และเงินทุนที่ได้มาจากแหล่งเงินทุนภายนอก ได้แก่
ทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และทุนจากกรมส่งเสริม
สหกรณ์ ซึ่งความสามารถในการบริหารเงินทุนหมุนเวียนขึ้นอยู่กับความสามารถ
ในการบริหารลูกหนี้ของสหกรณ์” และสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกท่าน
ที่ให้ข้อมูลไว้ว่า “...รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของ
กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองสหกรณ์จะมีการจัดหาแหล่งเงินทุนเพิ่มเติม ไม่ว่าจะเป็น
เป็นการระดมทุนจากสมาชิกเพิ่มเติม การสร้างเครือข่ายสมาชิก หรือหาแหล่งเงินทุน
ภายนอก จากแหล่งที่มั่นคงและเชื่อถือได้ เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิก”
และสอดคล้องกับงานวิจัยของจินดารัตน์ ชูคง (2563: 93) ศึกษาเรื่องปัจจัยสู่ความสำเร็จ
ของวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะเล ตำบลเขาทะเล อำเภอสวี
จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการเงินหรือเงินทุน มีการกำหนดแนวทาง
การบริหารการเงิน ด้านรายรับรายจ่าย และการบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดจากสภาพ
คล่องทางการเงิน มีการจัดหาแหล่งเงินทุนในรูปของการออมทรัพย์ และการถือหุ้นของ
สมาชิกภายในกลุ่ม และเงินสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

4. ด้านการควบคุม จัดเจ้าหน้าที่จากสหกรณ์การเกษตรคอยตรวจสอบแปลงปลูก
ดูแล ให้คำแนะนำกับเกษตรกรในทุกขั้นตอนการเพาะปลูกและการดูแลรักษา เพื่อควบคุม
ผลผลิตให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน สอดคล้องกับแนวคิดของศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540
อ้างถึงใน บัญชา อินทะกุล, 2560: 9-10) กล่าวว่า การควบคุมเป็นการประเมินผล
การปฏิบัติงาน โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่วางไว้ให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้แล้วการควบคุม
มีลักษณะสำคัญก็คือ เป็นการดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ สอดคล้องกับ
คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลไว้ว่า “...สหกรณ์จะมีการจัดอบรมสมาชิกทุกคน
ก่อนที่จะให้ลงมือปลูกกล้วยหอมทอง เพื่อให้สมาชิกปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของสหกรณ์
อาทิ อบรมการไม่ใช้สารเคมีในการปลูกกล้วยหอมทอง ค้นหาความถนัดของสมาชิกแต่ละคน
ตลอดจนให้สมาชิกสร้างผลผลิตปลอดสารพิษ เพื่อให้กล้วยหอมทองได้มาตรฐาน
การส่งออกทุกเดือนจะมีเจ้าหน้าที่จากสหกรณ์การเกษตรทำางมาตรวจสอบแปลงปลูก
ดูแล ให้คำแนะนำกับเกษตรกรในทุกขั้นตอนการเพาะปลูก รวมถึงการเก็บผลผลิต...”และ
สอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิศรา คลังนุ่น (2562: 79) ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการ

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักและผลไม้ปลอดสารพิษดอกบัว ตำบลบ้านตู่ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการควบคุม มีคณะกรรมการ ของกลุ่มเป็นดูแลควบคุมมีควบคุมคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตร และการควบคุมตามมาตรฐาน GAP

5 ด้านการผลิต ส่งเสริมเกษตรกรผลิตพืชปลอดภัย หรือเกษตรกรอินทรีย์ โดยมีเจ้าหน้าที่คอยควบคุมการผลิตตั้งแต่แปลงเกษตรจนเก็บเกี่ยว เพื่อให้ผลผลิตเป็นไปตามมาตรฐาน และติดบาร์โค้ดที่บรรจุภัณฑ์ เพื่อให้สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของผลผลิตได้ สอดคล้องกับแนวคิดของณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2557: 5) ได้กล่าวถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จและล้มเหลวของธุรกิจชุมชนว่า ปัจจัยด้านการผลิต กล่าวคือ จะต้องรู้ว่าอะไรดีอย่างไร หากธุรกิจชุมชนมีความได้เปรียบเชิงทรัพยากรและ/หรือในเชิงทักษะซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่น ปัจจัยด้านการผลิตจะเป็นความได้เปรียบและสนับสนุนให้ธุรกิจมีโอกาสประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลไว้ว่า “สหกรณ์การเกษตรทำยางเป็นผู้รวบรวมกล้วยหอมทองให้กับสมาชิกและทำการผลิตแพ็คเกจบรรจุภัณฑ์ให้กับลูกค้าทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีการติดบาร์โค้ดที่บรรจุภัณฑ์ของกล้วยหอมทองแต่ละลูก และติดข้างกล่องบรรจุกล้วยหอมทองเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า และช่วยให้ผู้ซื้อสามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของกล้วยหอมทองได้ว่ามาจากสวนของสมาชิกคนใดของสหกรณ์ เพื่อในกรณีที่เกิดปัญหาจะได้มีการตรวจสอบตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง และช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค โดยการผลิตจะเป็นไปตามมาตรฐานการผลิตของโรงงาน...” และสอดคล้องกับงานวิจัยของเจนจิรา วงศ์วรรณ และคณะ (2560: 302) ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การตลาดเพื่อพัฒนา การส่งออกสินค้าชุมชน ประเภทกล้วยหอมทองของสหกรณ์การเกษตรทำยาง จำกัด อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า สหกรณ์การเกษตรทำยางนำความคิดสร้างสรรค์การติดบาร์โค้ดลงบนบรรจุภัณฑ์ สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคและตรวจสอบแหล่งที่มาของกล้วยหอมทอง

บทสรุป

การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรีสรุปได้ว่า 1) การบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการสั่งการ ด้านการควบคุม ด้านการจัดองค์กร ด้านการตลาด ด้านการผลิต ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

คือ ด้านเงินทุน และศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการบริหารทุนและทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านสาธารณะประโยชน์หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2) ปัจจัยการบริหารจัดการด้านการตลาด ด้านการสังการ ด้านเงินทุน ด้านการควบคุม และด้านการผลิตส่งผลต่อการยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง และ 3) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี คือ การตลาดรองรับผลผลิต การวางแผนผลผลิตให้สอดคล้องกับตลาด จัดหาแหล่งเงินทุนภายในและภายนอกที่น่าเชื่อถือ จัดเจ้าหน้าที่คอยควบคุมดูแลผลผลิต และส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยหรือเกษตรอินทรีย์

ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิจัยที่ได้มาให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายไว้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 1) ควรจัดประชุมเป็นประจำทุกเดือนกับสมาชิกกลุ่มเพื่อร่วมกันวางแผนการผลิต การเงิน แผนการดำเนินงาน และติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานของกลุ่ม 2) ควรจัดวิทยากรมาส่งเสริมให้ความรู้ในด้านการตลาด การผลิต การบริหารงานกลุ่มให้กับสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เพื่อให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ และมุมมองที่เป็นแนวทางเดียวกัน และ 3) ควรจัดหาช่องทางทางการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักและจัดแสดงสินค้าเพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ข้อเสนอแนะเชิงบริหาร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 1) ควรสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานของกลุ่ม หรือเพิ่มเงินกองทุนกู้ยืมให้เพียงพอกับความต้องการของสมาชิก เพื่อให้การบริหารจัดการกลุ่มเป็นไปอย่างต่อเนื่อง 2) ควรร่วมกันกำหนดโครงสร้างและการแบ่งหน้าที่ของคณะกรรมการ กรรมการ และสมาชิกในกลุ่มอย่างชัดเจน ตลอดจนกระจายอำนาจการสั่งการจากหัวหน้ากลุ่มไปตามฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน 3) ควรนำภูมิปัญญาหรือนวัตกรรมการปรับใช้ในการดำเนินการของกลุ่ม ตลอดจนจัดเจ้าหน้าที่อบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการแปรรูปวัตถุดิบที่ไม่สามารถส่งออกได้ มาแปรรูปเพื่อให้เกิดรายได้ให้แก่กลุ่มสมาชิกอีกทางหนึ่ง และ 4) ควรส่งเสริมอาชีพการเกษตรโดยเปิดเป็นสถานที่จำหน่ายผลผลิตให้กับสมาชิกของตนเองและสมาชิกข้างเคียงสามารถนำผลผลิตมาร่วมจำหน่ายได้

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่คือ รูปแบบ “MDCCP Model” ประกอบด้วย ด้านการตลาด (Marketing: M) การตลาดรองรับผลผลิต ด้านการสั่งการ (Directing: D) วางแผนผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ด้านเงินทุน (Capital: C) จัดหาแหล่งเงินทุนภายในและภายนอกที่น่าเชื่อถือ ด้านการการวางแผนผลผลิตให้สอดคล้องกับตลาด ควบคุม (Controlling: C) จัดเจ้าหน้าที่คอยควบคุมดูแลผลผลิต และด้านการผลิต (Production: P) ส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยหรือเกษตรอินทรีย์ ซึ่งองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จะนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายและวางแผนการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี และเครือข่ายของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทองที่เกี่ยวข้อง

รายการอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2564). *แนวทางการดำเนินงานกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี.
- จินดารัตน์ ชูคง. (2563). *ปัจจัยสู่ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะลุ ตำบลเขาทะลุ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร*. การค้นคว้าอิสระ รม. (สหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จุฬารัตน์ บุชงษ์. (2555). *แนวทางการบริหารจัดการสหกรณ์ยางพารา: 1019 ไร่ ตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด*. ภาคนิพนธ์ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เจนจิรา วงศ์วรรณ, นทีนิ อนุประเสริฐ, วิไลรัฐ ผึ้งไผ่งาม, และ ศิริพร เผือกผ่อง. (2560). *กลยุทธ์การตลาดเพื่อพัฒนา การส่งออกสินค้าชุมชน ประเภท กล้วยหอมทองของสหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี*. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 6 “วิทยาการจัดการวิชาการ 2017: การวิจัยยุคประเทศไทย 4.0”, เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

- ฉัฐชญา ประสงค์สุข. (2556). ปัจจัยและกลยุทธ์ทางการผลิตที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านการส่งออกกล้วยของสหกรณ์การเกษตรไทยไปประเทศญี่ปุ่น. วิทยานิพนธ์ บช.ม. (ธุรกิจระหว่างประเทศ). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ชยกร แสงกล้า. (2557). แนวทางการปฏิบัติตามบทบาทการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (การปกครองท้องถิ่น). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2557). ธุรกิจชุมชน: เส้นทางที่เป็นไปได้. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.
- ณัฐนันท์ วรรณศิริ, และ ส่งเสริม หอมกลิ่น. (2557). การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานีด้วยแบบจำลองการวิเคราะห์ข้อมูลโอบล้อม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ บช.ม. (เกษตรศาสตร์และสหกรณ์). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์. (2558). การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นภสร สิทธิจินดา. (2556). การดำเนินงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทรงธรรม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รป.ม. (การปกครองท้องถิ่น). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- บัญชา อินทะกุล. (2560). กลยุทธ์การพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถด้านการบริหาร จัดการวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเชียงใหม่อย่างยั่งยืน. รายงานการวิจัย. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รังสรรค์ อินทน์จันทน์, และ พงษ์ศักดิ์ ชิมมอนต์ส. (2560). การบริหารภาครัฐ. มหาสารคาม: สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- วสนันท์ ศิริเลิศสกุล. (2556). *ศักยภาพการจัดการที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรชาวนาในเขตอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชรรา ปลอดใหม่. (2560). *แนวทางการพัฒนาการบริหารงานกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดชุมพร*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ บธ.ม. (เกษตรศาสตร์และสหกรณ์). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วัชรินทร์ สว่างดี. (2566). *รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอยาง่าง จังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- วิศรา คลังนุ้ม. (2562). *การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักและผลไม้ปลอดสารพิษดอกบัว ตำบลบ้านตู่ อำเภอมือง จังหวัดพะเยา*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การบริหารธุรกิจ). พะเยา: สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). *กระบวนการค้นคว้าใหม่ทางการศึกษา กรณีที่คณะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- วิชญ์ ปัญญาพงศ์, และ สถาพร วิชัยรัมย์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนไปปฏิบัติที่เทศบาลตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์. *รมยสาร*, 15(2), 265-272.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2554). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: พัฒนาการศึกษา.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, และ สุกร เสรีรัตน์. (2560). *การบริหารการตลาดยุคใหม่ ฉบับปรับปรุงใหม่*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ศุภณัฐ ทรัพย์นาวัน. (2554). *การนำนโยบายการบริการสาธารณะแก่ผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล 16 แห่ง*. ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์. (8 สิงหาคม 2561). *สรุปการส่งออก/นำเข้าสินค้าของไทย*. <https://tradereport.moc.go.th/TradeThai.aspx>

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทอง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

- ศูนย์วัฒนธรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว. (12 ตุลาคม 2562). กล้วยหอมทองอินทรีย์ไทยยังเป็นที่ต้องการของญี่ปุ่น. <https://www.phtnet.org/news52/view-news.asp?nID=142>
- สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด. (2 ตุลาคม 2564). จำนวนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรภายในจังหวัดเพชรบุรีแยกตามประเภทกลุ่มเกษตรกร. <https://web.cpd.go.th/phetchaburi/>
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี. (2565). ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดเพชรบุรี. เพชรบุรี: สำนักงานฯ.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2559). กรอบยุทธศาสตร์: การจัดการด้านอาหารของประเทศไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข, สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- Best, J. W. (1981). *Research in Education*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Test* (5th ed). New York: Harper Collins.

Received: July 31, 2023

Revised: October 11, 2023

Accepted: October 19, 2023